

**КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ (КМСОНП)
З ДИСЦИПЛІНИ „РИТМІКА І ХОРЕОГРАФІЯ”**

Тамара ЧЕРНИШЕНКО

Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського

Мета дослідження – розробити та теоретично обґрунтувати структуру навчальної дисципліни „Ритміка і хореографія” за вимогами Болонської конвенції, виділити змістові модулі та розробити технологію їх оцінювання.

Методи дослідження: вивчення літературних джерел спеціальної літератури, та документальних матеріалів і їх теоретичний аналіз і синтез.

Анотація. У статті розроблено та обґрунтовано структуру навчальної дисципліни „Ритміка і хореографія” за вимогами Болонської конвенції, а також розроблено технологію оцінювання модулів.

Ключові слова: кредит, модуль, змістовий модуль, Болонська конвенція, шкала ECTS, національна шкала.

Постановка проблеми. На сучасному етапі в Україні відбувається становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий освітній простір. Це інтеграція і демократизація вищої освіти України, наближення до Європейських канонів освіти і забезпечення основних цілей Болонського процесу [4, 5].

Входження вищої освіти України в єдиний освітній та науковий простір Європи на засадах Болонської декларації, передбачає:

- введення двохступеневої системи освіти;
- упровадження кредитно-модульної системи організації навчання;
- підвищення якості вищої освіти та її відповідність європейським нормам;
- розширення мобільності студентів і викладачів;
- забезпечення працевлаштування випускників (використання додатку до диплому);
- створення дійової системи здобуття освіти протягом життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема знаходження оптимальних варіантів і моделей технологій кредитно-модульного навчання стосовно умов вищої школи в Україні досить актуальна.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв’язання цієї проблеми, показує зростання уваги до такої технології у вищій школі України.

Великий досвід застосування модульних технологій накопичений дослідниками з англійських країн. Засновником є американський дослідник Д.Ж. Рассел, який визначив модуль – як навчальний пакет, що охоплює концептуальну одиницю навчального матеріалу і рекомендовані дії для того, хто вчиться. Учень чи студент, виконуючи їх в індивідуальному темпі, опановує навчальний матеріал.

У нашу країну технологія модульного навчання надійшла наприкінці 80-х років завдяки працям П. Юцявичене і А. Алексюка, та продовжує розвиватися у працях сучасних українських дослідників [5, 6, 7].

На сучасному етапі розвитку освіти в Україні та в інших країнах світу приділяється увага питанню підготовки нової плеяди фахівців (Barblan A., 1999; Кремень В.Г, 2003; Степко М.Ф.; Мороз І.В., 2005; Лемківський К.М., Сухарніков Ю.В., 2005; та інші). Є певний досвід упровадження освітніх систем напрацьованих у багатьох спеціально-профільюючих дисциплінах. Однак, кредитно-модульна система організації навчального процесу спортивно-педагогічних дисциплін, ще недостатньо вивчена. Тому, ми присвятили наше дослідження розробці структури навчальної дисципліни «Ритміка і хореографія» відповідно до вимог Болонської конвенції.

Результати дослідження. Вимоги до підготовки фахівців з фізичної культури, що висуюються Болонською конвенцією, передбачають і певні зміни у плануванні навчального процесу.

Першим кроком модифікації навчального процесу до нових вимог є організаційно-методичне забезпечення КМСОНП, яке передбачає упорядкування структури залікових кредитів і системи оцінювання успішності студента.

Структура програми навчального курсу «Ритміка і хореографія» наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Опис предмета навчального курсу «Ритміка і хореографія»

Курс: підготовка бакалаврів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4. Модулів: 4 – аудиторна, індивідуальна, самостійна, участь у конкурсах. Змістових модулів: 12 Загальна кількість годин: 120 Тижневих годин: 2	Шифр та назва напряму: 0101 «Педагогічна освіта» Шифр та назва спеціальності 6.010100 «Педагогіка і методика середньої освіти. Фізична культура» Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Обов'язковий курс Рік підготовки: 1 Форма навчання: очна Семестр: 1, 2 Лекції: 4 год. Практичні: 60 год. Самостійна робота: 36 год. Індивідуальна робота: 20 год. Вид контролю: залік 1, 2 семестр

У межах залікового кредиту 1 і 2 виділено чотири модуля (табл. 2).

Модуль 1. Аудиторна робота.

Цей модуль об'єднує три змістових модуля (ЗМ₁ – лекція; ЗМ₂ – практичні заняття; ЗМ₃ – методичне заняття), за кожен з яких студент може отримати максимальну кількість балів, відповідно – 5; 40; 5. Всього: 50 балів.

ЗМ₁- лекція. Згідно навчального плану на дисципліну відводиться 1 лекція, і максимальна кількість балів, яку студент може отримати за ЗМ₁ (лекції) становить 5 балів (див. табл. №1). За умови, якщо студент присутній на лекції, але не конспектує її, він отримує – 2 бали.

Таблиця 2

Змістові модулі з предмету «Ритміка і хореографія»

№ п/п	Заліковий кредит 1 (I семестр)		Бали	
1.	Модуль 1 Аудиторна робота	ЗМ ₁ – лекція	5	50
		ЗМ ₂ – практичні заняття	40	
		ЗМ ₃ – методичне заняття	5	
2.	Модуль 2 Індивідуальна робота	ЗМ ₁ – зошит-конспект	15	34
		ЗМ ₂ – індивідуальні заняття	3	
		ЗМ ₃ – індивідуальні завдання	3	
		ЗМ ₄ – навчальна практика	10	
		ЗМ ₅ – реферати	3	
3.	Модуль 3 Самостійна робота	ЗМ ₁ – участь в олімпіаді	3	11
		ЗМ ₂ – участь у науковому гуртку	3	
		ЗМ ₃ – опрацювання літературних і інформаційних джерел з дисципліни	5	
4.	Модуль 4 Контрольний захід	ЗМ – залік	5	5
У С Ъ О Г О			100	

№ п/п	Заліковий кредит 2 (II семестр)		Бали	
1.	Модуль 1 Аудиторна робота	ЗМ ₁ – лекція	5	50
		ЗМ ₂ – практичні заняття	40	
		ЗМ ₃ – методичне заняття	5	
2.	Модуль 2 Індивідуальна робота	ЗМ ₁ – зошит-конспект	15	34
		ЗМ ₂ – індивідуальні заняття	3	
		ЗМ ₃ – індивідуальні завдання	3	
		ЗМ ₄ – навчальна практика	10	
		ЗМ ₅ – реферат	3	
3.	Модуль 3 Самостійна робота	ЗМ ₁ – опрацювання літературних і інформаційних джерел з дисципліни	3	10
		ЗМ ₂ – участь в науковому гуртку	4	
		ЗМ ₃ – виступ на конференції	3	
4.	Модуль 4 Контрольний захід	ЗМ – залік	6	6
У С Ь О Г О			100	

Примітка. ЗМ₁, ЗМ₂, ЗМ₃ – змістові модулі.

ЗМ₂ – практичні заняття. Максимальна кількість балів у заліковому кредиті, яку студент може отримати за ЗМ₂ - практичні заняття становить 40 балів (див. табл. №1).

Враховуючи те, що на заліковий кредит згідно навчального плану в 1 семестрі відводиться 15 практичних занять, за одне практичне заняття студент може отримати 1 бал. Всього: 15 балів. (табл. 1).

Решта – 25 балів нараховується за виконання залікових практичних завдань:

- знати і вміти виконати ритмічний рисунок з листа – 1 бал;
- записати ритмічний рисунок і вміти його виконати (кроками, оплесками, рухами рук) – 2 бали;
- знати і вміти виконати вальс по квадрату – 2 бали;
- знати і вміти виконати вальсові кроки в парі по квадрату – 2 бали;
- знати і вміти виконати вальс в парах по колу – 3 бали;
- знати і вміти виконати ритмічну гімнастику для учнів 1-4 класів – 3 бали;
- знати і вміти виконати хореографічний тренаж – 2 бали;
- знати і вміти виконати танець «Полонез» (у парі) – 2 бали;
- знати і вміти подавати команди під час музичного супроводу – 2 бали.
- знати і вміти виконувати диригування на м/р 2/4 – 3 бали.
- знати і вміти виконувати диригування на м/р 4/4 – 3 бали.

ЗМ₃ – методичні заняття. Методичне заняття проводиться один раз у семестрі. Тема: «Складання конспекту з ритмічної гімнастики для учнів 1-4 класів». Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за ЗМ₃ – 5 балів.

Модуль 2. Індивідуальна робота.

Даний модуль об'єднує п'ять змістових модулів.

ЗМ₁ – Зошит-конспект. Протягом першого семестру, студент самостійно виконує модульні завдання з теорії музики в індивідуальному зошиті. В 1-му семестрі заплановано 5 модулів з теорії музики

Максимальну кількість балів за кожний теоретичний модуль, студент може отримати – 3 бали.

ЗМ₂ - Індивідуальні заняття проводяться відповідно графіку. Видами індивідуальних занять є консультації та відпрацювання пропущених практичних занять.

Консультації використовуються студентами для отримання відповідей на окремі питання, пов'язані з тематикою лекцій і практичних занять. Одна консультація оцінюється в 0,5 бала.

Відпрацьовування пропущених лекційних занять оцінюється згідно ЗМ₁ (Модуля 1) практичних занять оцінюється згідно ЗМ₂ (Модуля 1). (Студенти допускаються до відпрацьовування пропущеного заняття протягом 10 днів після його проведення. Максимальна кількість практичних занять, яку студент може відпрацювати, становить не більше 30% від кількості занять за навчальним планом – у **заліковому кредиті** – 6 (шість) практичних занять.

ЗМ₃ - Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом викладача. На індивідуальному занятті створюються умови для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів через індивідуально-спрямований розвиток їх здібностей і творчої діяльності. Індивідуальні завдання з «Ритміки і хореографії» мають комплексний характер, до виконання якого залучаються не один, а багато студентів.

ЗМ₄ – Навчальна практика. У процесі навчальної практики студент повинен опанувати різноманітні професійно-педагогічними навички. Навчально-педагогічна практика здійснюється по трьом напрямам:

1. Самостійне проведення хореографії за завданням викладача з навчальною групою. За самостійне виконання хореографічного тренажу студент отримує – 4 бали.
2. Самостійне проведення ритмічної гімнастики з навчальною групою студент отримує – 4 бали.
3. Знати і вміти подавати команди з музичним супроводом. Студент отримує – 2 бали.

ЗМ₅ – Написання рефератів. Виконується відповідно за такою структурою:

- I. Вступ;
- II. Основна частина (включає пункти, які відображають зміст реферату);
- III. Висновки (узагальнення ключових теоретичних положень, які викладені в основній частині; їх практичне значення);
- IV. Список використаних джерел (підручники, додаткова література).

У цьому заліковому кредиті (семестру) студент має право написати один реферат за темами, які виносяться на самостійне опрацювання (тематика визначена робочим планом) або за темами пропущених лекційних занять. Реферат оцінюється за змістом і за якістю оформлення. За один реферат студент може отримати від 1 до 3 балів.

Модуль 3. Самостійна робота

Самостійна робота включає:

1. Участь у засіданнях наукового студентського гуртка. Члени гуртка, які беруть участь у засіданнях, отримують бали за присутність, за активну участь в обговоренні доповідей, за підготовку наукового повідомлення і виступ на студентській науковій конференції (всього від 5 до 7 балів)

2. Участь в 1–му етапі студентської наукової олімпіади, яка проводиться один раз у навчальному році за графіком. За участь в олімпіаді студент отримує – 3 бали. За отримання грамоти додатково нараховуються бали: за 1 місце – 2 бали, за 2 місце – 1,7 балів, за 3 місце – 1,4 бали.

Модуль 4. Контрольний захід (залік)

За планом у заліковому кредиті залік проводиться відповідно графіку. До складання заліку, тобто до реалізації модуля 4, допускаються студенти, які протягом одного залікового кредиту отримали не менше ніж 50 балів за виконання модулю 1, модулю 2, модулю 3.

Як видно з таблиць 1, найбільша кількість балів, яку студент може отримати за виконання Модуля 4, дорівнює 5.

Важливим моментом у впровадженні ідей Болонського процесу є визначення єдиної системи оцінювання успішності студента.

За підсумком усіх видів виконаних робіт за модулем 1, модулем 2, модулем 3, модулем 4 у кожному заліковому кредиті (семестрі) визначається рейтинг студента (загальна сума набраних балів), яка оцінюється наступним чином: **90-100 балів** – “відмінно”, **75-89 балів** – “добре”, **60-74 бали** – “задовільно”, **35-59 балів** – “незадовільно” з можливістю повторного складання заліку, **1-34 бали** – “незадовільно” з обов'язковим повторним курсом навчання. Така оцінка знань узгоджується зі шкалою Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) (табл. 3).

Оцінювання за шкалою ECTS і національною шкалою

Сума балів (рейтинг студента)	Оцінка рівня знань	
	за національною шкалою	за шкалою ECTS
90 – 100	Відмінно	A
75 – 89	Добре	BC
60 – 74	Задовільно	DE
35 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1 – 34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	F

Висновки

1. На нашу думку, впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу з дисципліни «Ритміка і хореографія» дасть змогу оптимізувати навчальний процес, розробити робочу навчальну програму і суттєво підвищити якість підготовки фахівців у сфері фізичної культури і спорту.

2. Дисципліна «Ритміка і хореографія», як навчальний предмет за своєю структурою повинна складатися з 4-х модулів (аудиторна, індивідуальна, самостійна роботи і контрольного заходу – заліку), які кожен з них наповнений змістовими модулями. Запропонована технологія оцінки змістових модулів покращити рівень підготовки спеціалістів і підвищить інтерес у студентів до оцінювання знань.

Література

1. Рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо запровадження кредитно-модульної системи у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 30.12. 2005 р. № 774.

2. Рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо структури та ведення індивідуального навчання плану студента, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 30.12. 2005 р. № 774.

3. Рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо структури залікового кредиту та порядку оцінювання навчальних досягнень студента, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 30.12. 2005 р. № 774.

4. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник/ За ред. Кременя В.Г. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.

5. Мороз І.В. Педагогічні умови запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Монографія. – К.: ТОВ „Освіта України”, 2005. – 278 с.

6. Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: Навч. посіб. –К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2004. – 127 с.

7. Модернізація вищої освіти України і Болонського процесу /Уклад. Лемківський К.М., Сухарніков Ю.В. – К.: Освіта України, 2005. - 32 с.

**КРЕДИТНО-МОДУЛЬНАЯ СИСТЕМА ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА
(КМСОНП) ПО ДИСЦИПЛИНЕ „РИТМИКА И ХОРЕОГРАФИЯ”****Тамара ЧЕРНЫШЕНКО***Винницкий государственный педагогический университет им. М. Коцюбинского.*

Цель исследования – разработать и теоретически обосновать структуру учебной дисциплины „Ритмика и хореографии” по требованиям Болонской конвенции, выделить смысловые модули и разработать технологию их оценивания.

Методы исследования: изучение литературных источников специальной литературы, и документальных материалов и их теоретический анализ и синтез.

Аннотация. В статье разработано и обосновано структуру учебной дисциплины „Ритмика и хореография” по требованиям Болонской конвенции, а также разработана технология оценивания модулей.

Ключевые слова: кредит, модуль, смысловой модуль, Болонская конвенция, шкала ECTS, национальная шкала.

**CREDIT-MODULE SYSTEM OF ORGANIZATION OF EDUCATIONAL PROCESS
OF DISCIPLINE „RHYTHMIC AND CHOREOGRAPHY”****Tamara CHERNISHENKO***Mychailo Kotsyubyns'kyi Vinnytsya State Pedagogical University*

Research purpose. It was a research purpose to develop and in theory grounded structure of educational discipline „Rhythmic and choreography” by requests of Bologna convention, to select the semantic modules and to develop technology of their evaluation.

Research methods: study of literary of the special literature and documentary materials and their theoretical analysis and synthesis.

Abstract. The grounded structure of educational discipline is developed in the article „Rhythmic and choreography” by requests of Bologna convention, and also technology of evaluation of the modules is developed.

Key words: credit, module, semantic module, Bologna convention, scale of ECTS, national scale.